

 ANTONI BASSAS **13/04/2019**

Rafel Nadal: "És un escàndol com han espiat i han fabricat proves falses"

L'escriptor Rafel Nadal passa pel plató de l'Ara per presentar la seva última novel·la, 'El fill de l'Italià', Premi Ramon Llull 2019

Amb els lectors que ha arribat a conrear en pocs anys, potser alguna vegada ha pensat que hauria hagut de deixar el periodisme abans.

No em penedeixo del que he fet, però no tornaria a la immediatesa d'un periodisme que t'obliga a anar al gra. Escriure amb temps i amb espai és un luxe, pots fer-ho amb matisos.

David Simon deia que per explicar la corrupció de la policia de Baltimore li era més útil crear *The wire* que fer un reportatge al diari.

En el periodisme també hi caben els matisos, però menys, per l'espai i pel temps: vostè sap el que és escriure un editorial en deu minuts, amb el compaginador al darrere dient que hem de tancar. En una novel·la, com en una sèrie, hi ha un factor que m'agrada molt: l'ambigüitat moral, en el sentit que presentes la història al lector i ell pren partit. Penso en els silencis de la postguerra, presents per exemple a *La senyora Stendhal*. Uns van callar per sacrificar-se pels que veníem al darrere, i d'altres per por. Aquell silenci va ser bo o dolent? Hi ha dies que aplaudeixo la protagonista i dies que la condemno. El lector no sé què haurà fet.

¿Ara ha trobat el seu lloc al món o també ho va ser el periodisme?

El periodisme també va ser el meu lloc al món. Sortíem del franquisme i necessitàvem un periodisme bel·ligerant. Allà hi deixaves la pell i totes les hores del món. Penso en la revista *Presència*, que és on començo: ens la tancaven cada dos dies.

¿Les línies editorials dels mitjans s'han convertit en fílies i fòbies?

Crec que ara el lector, d'entrada, ja busca només el que li expliquen els seus. Jo intento fer el contrari amb mi mateix, i animaria la gent a fer-ho, és molt sa. Llegeixo molt menys *els meus*. I llegeixo més aquells de qui discrepo, perquè t'ajuden a reformular les teves conviccions amb uns arguments més sòlids. O et convencen, a vegades.

Quins arguments contra el sobiranisme hauria de tenir en compte el món sobiranista?

D'entrada, la pertinença. Crec en la "Catalunya un sol poble", però és veritat que una part important de catalans practicava la pertinença amb el convenciment que no havia de renunciar als seus orígens. És una qüestió molt de pell. O un altre tema: he criticat molt els intel·lectuals espanyols perquè coses que haurien defensat en qualsevol lloc del món aquí no les defensen, com la instrucció del judici, que és una vergonya des del primer minut, i han preferit fer veure que no ho veien. Han callat. Però llavors l'independentisme ha acusat globalment Espanya d'antidemocràtica, gairebé de feixista, cosa que és un error, perquè no convencerem a ningú del món que Espanya és un estat feixista com Turquia.

No és Turquia, però tampoc el Canadà o el Regne Unit.

No, Espanya és una democràcia justeta, jove, imperfecta. I la judicatura i els cossos de seguretat de l'Estat encara estan penetrats d'aquell autoritarisme d'haver estat 40 anys en una dictadura. D'això sí que convenceríem Europa. El cas més clar va ser el de Pedro Sánchez a Cotlliure. Se'l podia anar a xiular al peu de l'avió quan se n'anava, però en l'acte en què hi havia fills de gent morta a les platges o de l'Amical de Mauthausen, no em sembla bé.

Recordo haver-te sentit dir el 2 d'octubre del 2017 a la ràdio que tu convocaries eleccions.

Vaig dir-ho a tothom que vaig poder. L'1-O va ser un exercici extraordinari de ciutadania. Vaig veure aguantar al col·legi electoral gent que no ho hauria dit mai, gent que anava a votar *no* però que després de les càrregues haurien votat *sí* ara tindríem l'aval claríssim de més del 50%. Era el moment d'una candidatura unitària. No es va fer i després es va fer el pitjor, que no és ni una cosa ni l'altra.

¿Ho va frustrar la por de ser titllat de traïdor, sobretot?

Mentre hi hagi la igualtat de forces i no es resolgui qui té l'hegemonia entre, per dir-ho ràpid, els hereus de Convergència i Esquerra, no es podrà fer res. Entre les direccions dels partits hi ha no sé si dir un odi o un malestar que al carrer no existeix.

¿Creu que l'exili té més pressa que la presó?

És possible, però tot és sorprenent, perquè les dues bandes han tingut actituds diferents i successives. En el post-1-O Puigdemont encarnava la voluntat de no forçar la situació, no per falta de ganes sinó perquè no hi veia prou garantia d'èxit. I en aquell moment l'acusen de traïdor dins i fora del seu partit. Molt poc després ens trobem que ERC està fent un exercici d'autocrítica molt necessari (potser amb algunes renúncies excessives) i ara Puigdemont diu que són uns tous, i així no anem enlloc. Fins que no tinguem resolució del judici, costarà que ens aclarim. Per decidir si cal frenar o fer el pas endavant calen els principals líders, perquè cap dels nous no té autoritat moral per fer-ho. Per tant, demanar a aquests partits que tinguin polítiques coherents també em sembla injust. Estic molt desconcertat.

¿Recorda quan va conèixer Puigdemont?

El vaig conèixer bastant tard, perquè jo ja vivia a Barcelona quan ell arriba a Girona. Em va convidar a fer el pregó de les Festes de Sant Narcís i em va fer molta il·lusió que pensés que jo podia representar dignament la ciutat, perquè no era pas dels seus. Vam tenir un sopar molt interessant; és bon discutidor, un animal polític. Els que ara el critiquen són molt injustos perquè ja sé que la presó és la presó, però l'exili no és un balneari. La presó tindrà un final i l'exili potser no el tindrà fins d'aquí molt més temps.

Ha estat director d' *El Periódico* entre el 2006 i el 2010. ¿Li havia arribat mai a la taula brutícia procedent de les clavegueres de l'Estat?

No, això passava més a Madrid. A mi m'havien vingut molts partits a dir-me: "A veure si tens nassos de publicar que aquells estan fent això". Jo sempre els deia que em portessin proves, que les revisaria un equip nostre i després decidiríem. Treballant així no podies ser gaire brillant perquè no tenies grans casos de denúncia, però a Espanya tampoc no hi ha hagut periodisme d'investigació, sinó de dossier. I qui et portava el dossier tenia uns interessos que era el primer que havies de vigilar.

No fos cas que publiquessis el número d'un compte inexistent de Xavier Trias a Suïssa, per exemple.

No entenc que no estigui tenint més conseqüències. Pots simpatitzar o no amb Podem, però és un escàndol com els han espiat i han fabricat proves falses. Igual que et poden agradar o no Mas o Trias, però van ser dos casos escandalosos i ara es veu d'on van sortir i per què. En aquest país, quan el socialisme perd el 1980 contra Pujol, hi ha una sorpresa molt gran entre molta gent que donava per fet que hi hauria un canvi (que crec que hauria sigut beneficiós), i no van saber reaccionar. Molts van tancar els ulls i van dir: "Que el fotin fora com sigui, si l'enganxen a través de Banca Catalana ens l'haurem tret de sobre". És el primer moment que tinc consciència que els interessos polítics poden estar per damunt de la veritat. Pujol et podia caure molt malament, però no podies fer trampa per treure-te'l de sobre.

¿Aquesta infraestructura subterrània de l'Estat és autònoma o està al servei d'algú? Qui mana a Espanya?

Tinc un dubte molt gran des del 3 d'Octubre. El dia 1 a la tarda, el PSOE anuncia que recusarà Soraya Sáez de Santamaría perquè és intolerable la violència policial. Però, de cop, l'endemà una persona que parla en nom de l'Estat diu: "A l'Estat això li costarà un preu, però estem disposats a assumir-lo". És Alfredo Pérez Rubalcaba. No és del govern espanyol, és un senyor del PSOE clàssic, amb qui vaig tenir bastanta relació i sempre dic que és un dels animals polítics més

bèsties que he conegut, un home llegit i amb moltíssima informació perquè que ha passat pel ministeri de l'Interior. Per què parla ell i no Rajoy? El discurs del rei em va reafirmar que hi havia hagut una trobada d'altíssim nivell de diferents poders fàctics i que algú va decidir entrar en una via d'enduriment que dona lloc al discurs del rei i que és l'inici de les presons preventives dels Jordis i tot plegat. Això no lliga gens amb l'anunci de recusació de Sáenz de Santamaría. Hi ha un canvi de rumb radical.

Hi ha un nucli dur que interpreta l'Estat, doncs.

Un nucli dur que és l'Estat. L'alt funcionariat, la judicatura, forces armades, forces d'ordre, mitjans, l'altíssima economia, perquè hi ha hagut una concentració de bancs que ha posat en poques mans el diner del país, i aquest diner és el que controla la indústria. És igual que vagis a les petrolieres o les financeres, al final t'hi surten els mateixos. No deu ser difícil coordinar tot això.

Dedica *El fill de l'Italà* al seu germà Toni i a "tots els ofegats al Mediterrani i els que continuen morint davant la indiferència dels governs de les dues ribes".

El Mediterrani és un mar que em torna boig, d'intercanvi, de civilització. Però també és tràgic. Al meu germà Toni, que li agradava molt pescar, una vigília de Sant Pere el va sorprendre un cop de mar i van naufragar. També s'ha empassat molta gent com els del *Roma*. I ara, a tots els que busquen refugi i que permetem que morin. I a sobre Europa està envellint. La patronal alemanya diu que els propers 10 anys necessitarà 3 o 4 milions d'immigrants a les seves indústries. Com pot ser que això no es pugui organitzar?

Per què creu que passa?

No ho sé, però hi ha dues coses que em sorprenen molt de les classes poderoses últimament. Primer, que voten antiimmigració però després com a empresaris la reclamen. I segon, els salaris de misèria. Però què volen, que només consumim collonades però no puguem consumir habitatge digne, oci, cultura i sobretot donar un futur als nostres fills? Penso que avui no aprovaríem la sanitat pública universal, ni l'educació, ni el subsidi d'atur, ni les pensions.